

Galvenās tēzes:

- **Ekonomikas izaugsme 2019. gadā ir sabremzējusies un IKP pieauguma prognozes nākamajiem gadiem ir kļuvušas piesardzīgākas. Par spīti optimistiskā periodā veidotām prognozēm, makroekonomiskās vides vājināšanās būs izaicinošs faktors fiskālās politikas veidošanā turpmākos gados.**
- **Latvijas fiskālo telpu turpina negatīvi ietekmēt 2017. gadā veiktā Nodokļu reforma, kas ir samazinājusi budžeta ieņēmumus un ierobežo iespējas finansējuma palielināšanai nozarēs ar ilgstoši zemu finansējumu.**
- **Padome uzskata, ka fiskālais ietvars 2020.-2022. gadiem atbilst fiskāliem nosacījumiem, izņemot Nodokļu reformas atkāpi 2020. gadam, kuras efektu Finanšu ministrija vērtē kā vienreizēju pasākumu.**

Makroekonomikas apskats

Ekonomikas izaugsme 2019. gadā saglabājās tomēr tās temps bija lēnāks. IKP prognozes 2019. gadam ir pārskatījuši eksperti gan Latvijā, gan SVF un EK, samazinot tās par 0.4-0.6 procentpunktiem. Galvenie ekonomikas sabremzēšanās cēloņi ir eksporta apjoma un investīciju samazināšanās, riski Latvijas banku sektorā, kā arī ekonomikas noskaņojuma kritums Latvijas tirdzniecības partnervalstīs. Vājākas ekonomikas perspektīvas apdraud fiskālos mērķus, kas noteikti 2019. un 2020. gadiem.

Latvijas ekonomika vēl joprojām saglabā iepriekšējos izaugsmes gados uzņemto inerci, saglabājās augsta nodarbinātība un liels pieprasījums pēc darbaspēka, turpinoties darba samaksas konverģencei ar ES valstu vidējo līmeni, algas turpina pieaugt gan privātā gan publiskā sektorā, pastāv augsta jaudu noslodze. Inflācijas līmenis ir raksturojams kā zems, tomēr kopš 2010. gada tas ir regulāri pieaudzis. Latvijas kreditēšanas tirgū saglabājas zema aktivitāte, bankas ir piesardzīgas kredītu izsniegšanā Latvijā un finanšu rezidentiem.

Fiskālais apskats īstermiņā

Latvijas fiskālo telpu ir negatīvi ietekmējusi 2017. gadā veiktā nodokļu reforma, kura visvairāk izpaudās 2019. gadā un turpinās ietekmēt 2020. gada rezultātus. Nodokļu ieņēmumos tika zaudēti aptuveni 1% no IKP gadā, vienlaikus radot fiskālo stimulu straujas ekonomiskās izaugsmes laikā. Nodokļu reforma ir samazinājusi resursus, kas būtu nepieciešami, lai saglabātu valsts budžeta apmaksātu darbinieku algas, samērojot tās ar pieauguma tempu citās ekonomikas nozarēs. Vispārējās valdības parāds iepriekšējos gados pieauga, atspoguļojot praksi sagatavot budžetus ar deficītu. Tajā pašā laikā 2018. gadā valsts parāda attiecība pret IKP ir samazinājusies, atspoguļojot straujo IKP pieaugumu. Vispārējās valdības konsolidētais bruto parāds 2018. gadā, salīdzinot ar 2017. gadu, samazinājās par 0.2 mljrd. Euro, jeb 1.8 % un bija 10.6 mljrd. Euro. Padome uzskata, ka skaitliskā fiskālā norma par parāda robežu 60 % apmērā no IKP Latvijai var nebūt piemērota, un būtu jāuzsāk diskusija par parāda enkura pieņemšanu, lai nepieļautu strauju parāda pieaugumu.

Fiskālais apskats vidējā termiņā

Ir pozitīvi vērtējama valdības apņemšanās konsolidēt fiskālo bilanci 2019. un 2020.-2022. gados pēc aktīvas fiskālo stimulu pielietošanas 2017. un 2018. gadā. Vienlaikus jāatzīmē, ka šī reakcija ir novēlota, jo pret-cikliskas politikas princips paredz konsolidēšanas pasākumus veikt izaugsmes periodā, veidojot uzkrājumus ekonomikas sabremzēšanās periodiem. Vidēja termiņa budžetā ir paredzēts sasniegt strukturālās bilances mērķi 2021. un 2022. gadiem, tomēr ir nepieciešams ierobežot tādu izdevumu pieaugumu, kas pārsniedz potenciālā IKP augsmi.

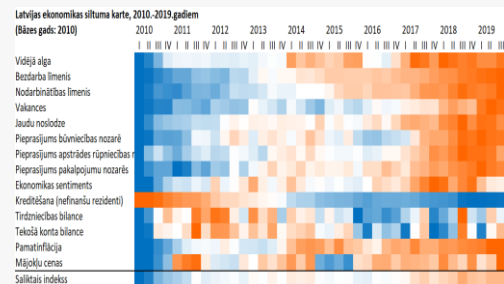
Fiskālais ietvars un nacionālie fiskālie riski

Pārbaudot Finanšu ministrijas sagatavotos fiskālo noteikumu aprēķinus Padome piekrīt, ka 2020. gadā piemērojams izdevumu pieauguma nosacījums, bet 2021. un 2022. gados bilances nosacījums. Attiecībā uz 2020. gada budžetu, Padome atkārtoti iebilst Finanšu ministrijai 2017. gada Nodokļu reformas efektu vērtēt kā vienreizēju pasākumu, tas nozīmē, ka budžeta maksimālie pieļaujamie izdevumi jāsamazina par 94.6 milj. Euro.

Galveno makroekonomikas rādītāju prognozes

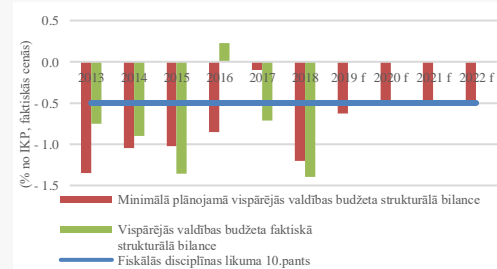
		2019.g. prognozes	2020.g. prognozes	2021.g. prognozes	2022.g. prognozes
Reālā IKP pieaugums	[% y-to-y]	3.2	2.8	2.8	2.8
Nominālā IKP pieaugums	[% y-to-y]	6.4	5.6	5.3	5.3
Patērētāju cenu indekss	[%]	2.8	2.5	2.1	2.0
IKP deflators	[%]	3.1	2.7	2.4	2.4
Potenciālā IKP pieaugums	[% y-to-y]	3.5	3.4	3.2	3.2
Izlaišu starpība	[% of GDP]	1.4	0.8	0.4	0.0

Avots: Makroekonomikas prognožu apstiprināšana, 2019. gada jūnijā. Pīeejams: https://fdp.gov.lv/27062019_makroekonomikas_prognozu_apstiprinasana

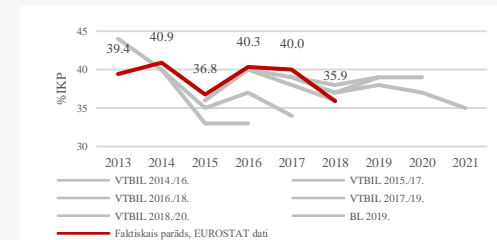
1. attēls: Latvijas ekonomikas cikla siltuma karte periodam 2016.g.-2019.g. III.cet.

Avots: <https://fdp.gov.lv/ekonomikas-siltuma-karte>

2. attēls: Strukturālā bilance un vidēja termiņa mērķis

Avots: Finanšu ministrijas un Fiskālās disciplīnas padomes aprēķini

3. attēls: Vispārējās valdības parāda dinamika % no IKP

Avots: VTbil periodos 2014-2019, BL 2019, Eurostat